

Folldal kommune
2580 Folldal

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

FOLLDAL KOMMUNE

2015 - 2020

Folldal, august 2015

Innholdsfortegnelse

	side
Innledning	3
Statistikkgrunnlaget – status	3
Dagens organisering av næringslivsarbeidet	10
Kommunens bruk av finansielle virkemidler til næringsutvikling	11
Næringslivets innspill til planen	12
Viktige momenter som grunnlag for strategier	13
Analyse av styrker, svakheter, muligheter og trusler	14
Oppsummert bilde	16
Hovedmål for planen	17
Planens oppbygging – det strategiske grunnlaget	17
Utvikling av nye strategier og tiltak	18
Roller	20
Konsekvenser av omstillingsarbeidet	22
Definisjon og måling av innsats og- resultatområder	23

Innledning

Grunnlaget for planen – forankring i vedtak, innspill og møter

Formannskapet godkjente gjennom sitt vedtak den 4. september grunnlaget og fremdriften for planen. Samme vedtak ble fulgt opp i kommunestyret den 18. september 2014.

- «1. Formannskapet tar forslag til arbeidsplan for utarbeidelse av kommunens strategiske næringsplan til etterretning.
2. Formannskapet sier seg enig i skissen for den tidsmessige fremdrift, slik at man kan behandle og vedta planen i løpet av mars 2015.
3. Formannskapet er styringsgruppe. Styret i Folldal Vekst AS er prosjektgruppe»

Som grunnlag for utarbeidelse av denne planen er det i løpet av de 9 måneder innhentet relevant statistikk for å kaste lys over situasjonen i Folldal Kommune på området næringsliv og næringsutvikling. Alle data er fortløpende oppdatert til og med 2014, med unntak av inntekts tall pr innbygger siden ikke alle ligningstall for 2014 foreligger.

I tillegg er representanter for de ulike deler av næringslivet invitert på møter for å gi innspill til arbeidet med planen:

Møtedato	Næring	Tid	Sted
Tirsdag 3. mars 2015	Håndverk og industri	kl 19-21.30	Kommunestyresalen
Onsdag 4. mars 2015	Handel og tjenesteyting	kl 19-21.30	Kommunestyresalen
Torsdag 5. mars 2015	Reiseliv	kl 19-21.30	Løkken Fjellgård

Alle bedrifter ble gjort oppmerksom på at de kunne delta på flere møter dersom det var av interesse for deres bedrift.

Videre ble det gjort oppmerksom på følgende:

I samråd med kommunens landbrukssjef ble det ikke lagt opp til noe eget møte for landbruksnæringen. Dette fordi de arbeider med en annen planleggingshorisont og forskjellig prosess.

I løpet av mai og juni 2015 er både formannskapet som styringsgruppe og kommunestyret orientert om oppbyggingen av planen.

Styret i Folldal Vekst AS, som har fungert som prosjektgruppe, har behandlet planutkastet 3 ganger.

Statistikkgrunnlaget

På nevnte møtene ble de mest sentrale data, som gjengir situasjonen i Folldal Kommune, presentert. Deretter fikk bedriftene komme med innspill og diskutere det presenterte materialet, hvordan de oppfattet situasjonen i næringslivet generelt og for sin bransje spesielt.

Alle tall ble presentert sammenlignet med de andre kommunene i regionen, som Folldal kan og bør sammenligne seg med. Dette ble gjort for at møtedeltagerne og også Folldal Kommune ikke skal hefte seg for mye ved egen situasjon uten å se til omverden. Folldal bør kunne sammenligne seg med og måle seg opp mot hva som prestes i de andre kommunene i regionen.

Med grunnlag i beskrivelsen av status og innspill fra næringslivet er det utarbeidet en oversikt over kommunens sterke og svake sider, muligheter og trusler. Innspillene fra næringslivet er i denne sammenheng å betrakte som kundesignaler. Skal Folldal Kommune kunne opptre som kundeorientert serviceorganisasjon er dette viktige innspill å ta med seg.

Til slutt oppsummeres utfordringene i tiden fremover.

Strategiutvikling vil i praksis innebære at man tar konsekvensene av hva man vet – på godt og på vondt – for så å lage forslag til tiltak for å sikre en bedre utvikling for tiden fremover.

Innholdet i det skisserte statusbildet, problemdefinisjonene og tiltakene tilsier at planen i realitet er en plan som innebærer en omfattende omstilling med en betydelig intensivering og omlegging av arbeidsmetodikk gjennom ulike former for avtalt samhandling.

Status – beskrivelse av nåsituasjonen ved bruk av nøkkeltall

Tabell 1: Utvikling i folketall

Kommune	2000	Bevegelse	2004	Bevegelse	2009	Bevegelse	2014	2015	Sum
Stor-Elvdal	3012	-193	2819	-130	2689	10	2699	2691	-321
Rendalen	2257	-111	2146	-132	2014	-131	1883	1885	-372
Engerdal	1580	-77	1503	-67	1436	-91	1345	1359	-221
Tolga	1812	-31	1781	-103	1678	-20	1658	1656	-156
Tynset	5473	-10	5463	-63	5400	159	5549	5562	89
Alvdal	2417	-11	2406	-7	2399	33	2432	2418	1
Folldal	1814	-75	1739	-68	1671	-40	1631	1597	-217

Kilde: SSB

Bildet viser at alle kommuner, bortsett fra Tynset, har hatt en nedgang i folketall, som i løpet av siste delen av 2014 faktisk har økt i Folldal. I 2014 fikk Folldal en nedgang på 47 dvs mere enn i hele femårsperioden før 2014.

Pendling inn og ut av Folldal Kommune

Tabell 2: Pendling inn til Folldal Kommune

Kommune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0430 Stor-Elvdal	157	148	168	181	171	163	169	170	194	202
0432 Rendalen	77	78	96	86	101	90	92	96	98	106
0434 Engerdal	68	80	85	80	66	69	74	72	61	70
0436 Tolga	120	122	128	130	171	173	163	155	165	196
0437 Tynset	838	848	930	953	897	1036	1021	983	925	930
0438 Alvdal	200	213	213	242	246	261	270	276	324	341
0439 Folldal	28	37	44	47	44	52	46	48	44	54
0441 Os (Hedm.)	125	147	149	154	157	161	153	146	158	164

Kilde: Kommuneprofilen og SSB

Folldal kommune

2580 Folldal

Tallene viser at pendlingen til Folldal økte noe frem til 2008, for så å avta noe igjen. Det reflekterer en situasjon med mindre endringer. I seg selv er dette ikke noe foruroligende bilde.

Tabell 3: Pendling ut av Folldal Kommune

Kommune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0430 Stor-Elvdal	341	343	358	356	328	341	342	319	313	326
0432 Rendalen	274	286	301	313	282	322	324	312	304	325
0434 Engerdal	194	185	168	178	169	179	188	192	179	185
0436 Tolga	355	355	397	409	349	418	433	413	424	407
0437 Tynset	517	532	545	540	526	524	564	556	532	560
0438 Alvdal	367	396	427	385	393	424	404	407	391	393
0439 Folldal	190	186	192	242	211	225	246	234	231	211
0441 Os (Hedm.)	437	432	459	459	442	487	470	465	488	488

Kilde : SSB og Kommuneprofilen

Tallet for pendlere ut av Folldal Kommune er betydelig. Men alle tall er til og med 2014 dvs før man nå i betydelig grad endrer ruteopplegget og vanskeliggjør situasjonen for pendlerne i Folldal.

Som det ble presentert på møtene med næringslivet:

Pendling ut av Folldal øker- den har økt med 40 arbeidstagere siden 2005 :

Spørsmålet bør i denne sammenheng være : Hvor lenge gjør man det før de vurderer flytting = et faresignal som må tas på alvor.

Det totale bildet på pendling har en feilmargen: Det er en del tilfeller hvor arbeidstagere er ansatt hos en bedrift eller organisasjon som har base andre steder enn Folldal. Ovennevnte oversikter fanger ikke opp dette. Men over tid bør en kunne bruke tallene som uttrykk for et grovt bilde likevel.

Tabell 4: Utvikling i antall sysselsatte

Kommune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Utvikling
Stor-Elvdal	1062	1070	1097	1124	1080	1075	1028	1027	1041	1039	-23
Rendalen	758	776	826	808	799	758	734	741	734	699	-59
Engerdal	600	634	634	637	600	579	567	550	532	530	-70
Tolga	622	631	634	613	658	659	657	620	619	648	26
Tynset	3132	3171	3359	3343	3229	3445	3423	3342	3301	3256	124
Alvdal	1085	1118	1120	1171	1178	1178	1191	1177	1230	1228	143
Folldal	710	746	743	708	681	679	649	662	650	672	-28
Os	737	789	794	775	783	768	782	761	753	757	20

Kilde: SSB

Når man ser på dette bildet, så er situasjonen i Folldal ikke dårligere enn for de andre kommunene i regionen, men man må huske at det bak hver sysselsatt person som oftest ligger 2-3 personer i en husstand. Og flytter en eller flere personer, så vil de fleste ta 2-3 personer med seg. Bak en nedgang på 15 sysselsatte kan det derfor lett ligge en nedgang i folketall på 20-25 personer.

Tabell 5 : Utvikling av brutto inntekt pr innbygger 2015 - 2013

Kommune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Vekst	%
Stor-Elvdal	240 200	236 300	258 700	276 300	281 100	290 700	294 800	302 400	305 800	65 600	27,3
Rendalen	215 400	223 800	243 100	261 300	269 600	281 300	298 300	313 300	324 300	108 900	50,5
Engerdal	220 500	218 900	234 300	256 200	257 500	272 700	287 900	296 300	304 400	83 900	38,2
Tolga	210 500	219 300	238 200	264 000	265 800	279 400	295 100	309 300	327 500	117 000	55,5
Tynset	250 200	251 800	273 600	297 500	299 900	315 000	325 000	340 400	353 900	103 700	43
Alvdal	247 400	250 100	272 500	291 900	295 100	306 700	320 500	339 900	353 100	105 700	42,7
Folldal	219 900	230 200	258 700	273 600	276 200	288 000	302 800	321 800	330 300	110 400	50,2
Os	224 900	228 200	250 400	277 100	278 000	289 200	306 600	316 300	330 100	105 200	46,7

Kilde: SSB

Tabellen viser at Folldal hadde den størst økningen i brutto inntekt pr innbygger - målt i kroner- kr 110.400 i perioden 2006 – 2013. Det er ikke mulig å sla fast om det er en sammenheng mellom lønnsutviklingen og økonomien i næringslivet, men eiernes og de ansattes lønninger har ikke hatt noen dårlig utvikling.

Utvikling i antall fritidsbygninger – hytter

I mange distriktskommuner med en attraktiv beliggenhet, er utvikling av fritidsboliger en viktig tegn på temperaturen og utviklingstakten i bygge- og håndverkerbransjen, forutsatt at de lokale bedriftene tar sin naturlige markedsandeler ved leveranser.

Tabell 6: Oversikt utvikling av fritidsbygninger – hytter i regionen

Kommune	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Økning
Folldal	636	573	542	547	548	549	520	0
Alvdal	776	780	787	792	800	736	739	0
Tolga	604	614	690	688	697	700	701	97
Os	1010	1027	1052	1064	1076	1074	1075	65
Rendalen	2458	2495	2525	2539	2569	2553	2563	105
Engerdal	1288	1359	1420	1437	1455	1477	1497	209
Stor-Elvdal	1912	1938	1939	1981	1992	1992	2036	124
Tynset	1811	1803	1811	1819	1830	1828	1828	17

Kilde: SSB. Tallene er registret pr 1. januar i de nevnte årene

Tallet på fritidsbygninger har ikke gått ned i Folldal, men endringene skyldes endringer i registrering fra SSB sin side i 2010. Men bildet for de siste årene er klart: tallet på hytter har ikke økt i en kommune som – sammenlignet med de fleste andre kommuner i regionen – burde ha betydelig bedre tall å vise til. Dette er med andre ord et område som bør danne grunnlag for utvikling av strategier og tiltak for å endre på dette. Vel og merke dersom man ønsker å fremme vekst i både bygge- og håndverksbransjen, samt handelsnæringen.

Folldal kommune

2580 Folldal

Det er verdt å stå stille ved følgende øyeblikksbilde: Dersom 400 av de ca 550 hytter i Folldal er belagt i juli, vinterferie og påske og det bor i snitt 4 personer pr hytte, så dobler Folldal Kommune sitt folketall i nevnte perioder.

Utvikling av sysselsettingen i Folldal Kommune i perioden 2008 – 2014

Utviklingen inne de ulike næringene i Folldal har vært som gjengitt i denne tabellen

Tabell 7: Utvikling antall sysselsatte i Folldal, periode 2008 - 2014

Folldal Kommune	0439 Folldal						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	708	681	679	649	662	650	672
01-03 Jordbruk, skogbruk, fiske	159	150	139	136	133	123	128
05-09 Bergverk og Utvinning	4	3	2	6	5	4	3
10-33 Industri	39	35	31	27	24	28	24
35-39 Elektrisitet, vann, renovasjon	37	34	33	35	34	31	35
41-43 Bygge og anleggsvirksomhet	68	66	59	60	55	55	57
45-47 Varehandel, motorvognreparasjon	47	48	47	38	44	54	48
49-53 Transport og lagring	36	32	35	34	35	33	30
55-56 Overnatting og servering	24	22	31	24	23	17	19
58-63 Informasjon og kommunikasjon	15	15	15	13	11	14	13
64-66 Finansiering og forsikring	1	1	0	2	1	1	1
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	15	11	13	11	13	11	16
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	9	8	9	11	14	15	14
84 Offentlig administrasjon, forsvar	42	45	45	43	45	45	50
85 Undervisning	41	41	39	38	40	36	42
86-88 Helse og sosialtjenester	140	139	148	143	153	152	171
90-99 Personlig tjenesteyting	24	23	27	20	25	21	18
00 Uoppgitt næring	7	8	6	8	7	10	3

Kilde: SSB og kommuneprofilen

Det totale tallet på sysselsatte har gått ned med 36 personer frem til 2014 (7 år), men for første gang siden 2008 økte tallet på sysselsatte i 2014. 2014 var også året hvor tallet på sysselsatte i jordbruksnæringen for første gang økte siden 2008.

Nedgangen på sysselsatte innen jordbruket utgjør mere enn halvparten av den totale nedgangen i Folldal. Det er også betydelige nedgangstall innen bygg og anlegg (11) og industri (15), samt overnatting/servering (5). Det eneste området hvor man har opplevd en betydelig vekst er i helse- og sosialtjenester(+31).

Lager man en oversikt over utviklingen i tallet på sysselsatte innen privat og offentlig sektor, ser dette ut som tabellen på neste side.

Tabell 8: Utviklingen sysselsatte i privat og offentlig sektor i Folldal Kommune

År	I alt	Offentlig	Privat	Offentlig	Privat
2000	702	209	493	29,77 %	70,23 %
2001	708	237	471	33,47 %	66,53 %
2002	706	217	489	30,74 %	69,26 %
2003	714	225	489	31,51 %	68,49 %
2004	703	217	486	30,87 %	69,13 %
2005	710	217	493	30,56 %	69,44 %
2006	746	223	523	29,89 %	70,11 %
2007	743	212	531	28,53 %	71,47 %
2008	708	210	498	29,66 %	70,34 %
2009	681	211	470	30,98 %	69,02 %
2010	679	219	460	32,25 %	67,75 %
2011	649	208	441	32,05 %	67,95 %
2012	662	228	434	34,44 %	65,56 %
2013	650	227	423	34,92 %	65,08 %
2014	672	254	418	37,80 %	62,20 %

Kilde: SSB/kommuneprofilen

Folldal kommune

2580 Folldal

Tallet på sysselsatte i privat sektor har gått ned med 108 personer eller 20 %. Det er mye i en liten kommune hvor en over tid skal leve av skaperkraften i næringslivet. Samtidig har tallet på ansatte i det offentlige aldri vært så stor som i 2014. Men samlet sett er det gledelig at tallet på sysselsatte har gått opp for første gang siden 2007.

Skatteinngangen

I lys av ovennevnte oversikt er det derfor ikke uventet at Folldal er en av kommunene med svakest økning i skatteinngang siden 2008.

Tabell 9: Oversikt skatteinngangen i kommunene i regionen (i mill. kroner)

Kommune	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Økning
Folldal	91	93	91	94	99	110	107	18 %
Alvdal	151	146	157	160	175	183	189	25 %
Rendalen	108	110	116	117	123	129	126	17 %
Engerdal	74	77	78	78	84	87	86	16 %
Stor-Elvdal	152	155	162	171	163	174	172	13 %
Os	109	116	120	124	136	145	144	32 %
Tolga	82	92	97	90	110	113	119	45 %
Tynset	360	383	396	434	435	451	459	28 %

Utvikling innen håndverk og industri

Et utdrag fra tabell 7 på forrige side ser slik ut:

Tabell 10 : Utvikling antall sysselsatte innen industri, bygg og anlegg i Folldal

Folldal Kommune	0439 Folldal						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
10-33 Industri	39	35	31	27	24	28	24
41-43 Bygge og anleggsvirksomhet	68	66	59	60	55	55	57
Sum bransjer	107	101	90	87	79	83	81

Kilde : SSB, kommuneprofilen

Nedgangen i sysselsatte er på 26 personer eller 24 %. Grunnen til en såpass stor nedgang er faktisk relativt enkelt å forklare etter møtene med næringslivet, møter med grupper av bedrifter og kontakt med enkeltbedrifter i løpet av de siste to årene:

De fleste bedrifter har et (betydelig) vekstpotensial, men

- Bedriftene i Folldal har generelt for lav forutsigbarhet i sin ordremengde
- Det er få bedrifter som har kontroll på sin forutsigbarhet og det er få som arbeider systematisk for å sikre seg dette.
- De fleste av dere ser ut til å slite med å se hvordan de kan utvikle sin egen bedrift og sitt markedsgrunnlag

Ved møtene rundt strategisk næringsplan bekreftet bedriftene dette bildet og dette bør selvfølgelig avstedkomme strategier og tiltak som må bøte på dette forholdet. F. eks i form av kompetansegivende utviklingsprogrammer og rådgivning for grupper av bedrifter for å bøte på dette.

Varehandel - handelsomsetning

Tabell 11: Utvikling i handelsomsetning i Folldal og Fjellregionen (i mill kroner)

Kommune	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Folldal	72	73	75	73	77	75	75
Alvdal	89	83	90	79	80	82	84
Rendalen	73	68	73	70	73	73	75
Engerdal	51	50	50	52	51	52	53
Stor-Elvdal	151	141	144	139	141	145	133
Os	43	45	43	42	44	40	40
Tolga	45	46	46	46	40	40	42
Tynset	572	606	595	627	629	634	634

Kilde: SSB og kommuneprofilen

Bildet viser en utvikling som er nokså lik med resten av regionen. Felles for handelsnæringen i hele regionen er at det ser ut til at man pr kommune ikke greier å sette i gang større samlede tiltak som gjør at man kan påvirke handelsomsetningen utover det som påvirkes av den generelle økonomiske utviklingen i landet.

Dette kommer enda klarere frem når man ser på utviklingen i handelsomsetning pr innbygger i regionen.

Tabell 12 : Utvikling i handelsomsetning pr innbygger

Kommune	2008	2014	Utvikling
Folldal	42727	46004	ikke kompensasjon for pris
Alvdal	37059	34399	betydelig nedgang
Rendalen	35773	39829	ikke kompensasjon for pris
Engerdal	34802	39558	ikke kompensasjon for pris
Stor-Elvdal	56123	49299	betydelig nedgang
Os	21196	19706	betydelig nedgang
Tolga	27762	25291	betydelig nedgang
Tynset	106001	114223	ikke kompensasjon for pris

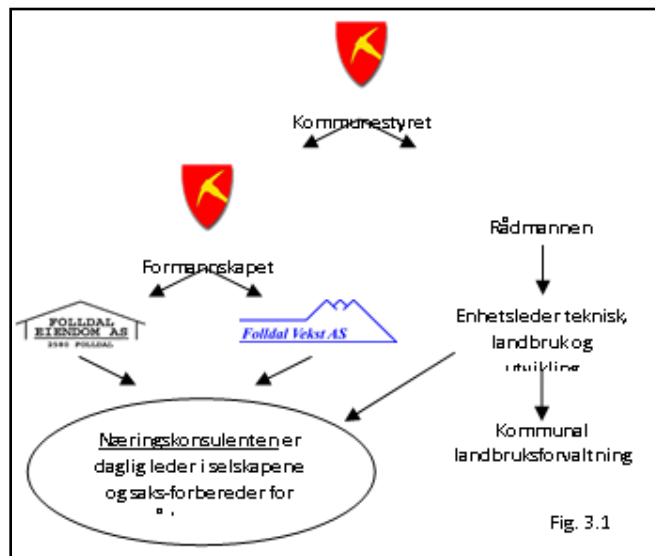
Kilde: SSB og kommuneprofilen

Bildet viser at Folldal har greid å øke omsetning pr innbygger, men at man ikke får full kompensasjon for prisstigningen i periode 2008-2013. Men tallet på sysselsatte innen varehandelen reflekterer på mange måter at Folldal har gjort det bedre enn de andre småkommuner i regionen. (Økning i sysselsatte på 7 personer eller 15 % i forhold til 2009).

Dagens organisering av næringslivsarbeidet

Kommunestyret er det øverste organ for næringsutvikling i Folldal. Det er kommunestyret som vedtar den strategiske næringsplanen, og kommunestyret fastsetter vedtekter for næringsfondet. Kommunestyret skal hvert år behandle årsmelding og regnskap for næringsfondet. Dette legges inn som en del av det ordinære regnskapet og den ordinære årsmeldingen. "Årsrapport for næringsutvikling i Folldal" behandles også en gang i året.

Formannskapet er fondsstyre for både kraft- og næringsfondet. Videre er formannskapet generalforsamling i Folldal Vekst AS og Folldal Eiendom AS. Folldal Vekst AS er et heleid kommunalt næringsutviklingselskap. Folldal Næringspark AS er et kommunalt eiendomsselskap som skal tilrettelegge lokaler for næringsvirksomhet i Folldal. I dag er dette kun Folldal Næringspark eller det såkalte Gulhuset, men det kan også omfatte andre eiendommer.

Folldal Vekst AS

Næringskonsulenten er daglig leder i Folldal Vekst AS, og er av den grunn utleid fra Folldal kommune i henhold til "Avtale mellom Folldal kommune og Folldal Vekst AS om utleie av næringskonsulent", datert 01.01.98. Det er inngått avtale om at Folldal Vekst AS skal være Folldal kommunes bedriftsrettede næringsetat, i henhold til "Samarbeidsavtale mellom Folldal kommune og Folldal Vekst AS" datert 01.01.98. Næringskonsulenten skal på vegne av Folldal Vekst AS blant annet utføre saksbehandling i forbindelse med nærings saker som skal fremmes for politisk behandling. Målsettingen er i tillegg å yte etablerere/bedrifter hjelp på stedet. Enten ved at tiltaksapparatet selv står for bistand, eller man formidler kontakt med rette instanser, blir det lagt vekt på fortsatt rask og profesjonell behandling av søknader og henvendelser. I løpet av de siste årene har næringskonsulenten på vegne av Folldal Vekst også utført betalte oppdrag som prosjekt- og kursleder og tilført selskapet inntekter. Dersom en ønsker å fortsette med det siste, bør en sikre at man til enhver tid har en næringskonsulent med den nødvendige utviklingskompetanse både av hensyn til service til bedriftene og etablerere i Folldal, inntektsgrunnet og ikke minst status som kommunens utviklings- og næringselskap som kan ta oppdrag for prosjekter i Folldal og Fjellregionen, med samme kompetanse, men rimeligere enn hva innleide konsulentmiljøer utenfra kan tilby. Det er strategisk svært viktig at man i Folldal for fremtiden kan øke kompetanse i nærmiljøet på en rekke områder innen bedrifts- og næringsutvikling.

Folldal kommune

2580 Folldal

Lokal virkemiddelbruk

a) *Næringsfondet* disponeres av formannskapet og skal benyttes ved tilretteleggende tiltak, infrastrukturtiltak, interkommunale samarbeidsprosjekter og utvikling av verneområdet med mere.

b) *Kraftfondet* disponeres av formannskapet. Fondet brukes i dag i hovedsak til å lønne næringskonsulenten. Fondet kan benyttes til prosjekter, videreutvikling av eksisterende bedrifter og nyetableringer. Det kan ytes tilskudd, ansvarlig lån og aksjekapital, men siden fondet i dag primært brukes til næringskonsulentens lønn, er Kommunens finansielle virkemidler til næringsutvikling kraftig redusert.

Virkemiddelbruken som er tilknyttet landbruket omtales ikke her. Folldal kommune har en egen handlingsplan for landbruket.

Folldal Næringspark AS

Folldal Eiendom AS er et heleid kommunalt eiendomsselskap. Selskapets formål er å tilrettelegge og leie ut lokaler til næringsformål i Folldal kommune, samt annen virksomhet som naturlig hører til dette, herunder deltagelse i andre foretagender ved aksjetegning eller på annen måte. Selskapet kjøper administrative tjenester av Folldal Vekst AS.

Kommunens bruk av finansielle virkemidler til næringsutvikling

For å kunne bedømme kommunens muligheter til å påvirke arbeidet med næringsutvikling, så gjengis her en liten oversikt over Folldal Kommunens midler til næringsutvikling

Over kommunebudsjettet brukes følgende midler til næringsutvikling. Kr 1.250.000,- går til landbruk over vanlig driftsbudsjett. Det skal nevnes spesielt at denne posten omfatter en rekke lovpålagte oppgaver. Til reiselivs er det for 2015 bevilget kr 50.000,- til drift av turistinformatjonen. Når det gjelder annet næringsliv, så er det for 2015 bevilget kr 200.000 til drift av Folldal vekst AS og det brukes kr 608.000 til lønn næringskonsulent inkl sosiale kostnader.

De reelle operative midlene til næringsutvikling må komme fra næringsfondet, som i de siste årene har hatt et påfyll på 550.000-580.000,- fra Hedmark Fylkeskommune. Kraftfondet får et årlig påfyll på ca kr 650.000,- - 690.000,-. Årets påfyll til Kraftfondet er på kr 683.000,- og lønnsmidlene til næringskonsulenten, som tas fra kraftfondet er på kr 608.000,-. Gjennom dette reduserer man kommunens slagkraft i næringsammenheng med nesten 50 %. (kr 608.000 av påfyll til næringsfond(kr 550.000) og kraftfondet(kr 683.000) = 49 %).

Dersom Folldal Kommune skal ha økte ambisjoner om bedre resultater på området næringsutvikling, så må også bruk av virkemidler endres i betydelig grad.

Beskrivelse av status – innspill fra næringslivet

Ved møtene med næringslivet ble også rollen til Folldal Kommune som tilretteleggende aktør gjennomgått. Med grunnlag i presentasjon av ovennevnte tall, så kom følgende innspill fra de ulike næringer

Håndverk og Industri

- De ønsker å få tilført kompetanse på marked, web
- De ønsker at Kommunen arbeider for å skaffe kvalifisert arbeidskraft- som er en betydelig flaskehals: samspill.
- De ønsker at Folldal's næringsliv skal kunne presentere seg for/i skolen og få inn «Folldal» med morsmelken.
- De ønsker seg bedre skilting på industriområdet – og komme bedre frem på nett dvs kommunens nett ++.
- De ønsker at man i fellesskap gjør noe med våre holdninger: vil hverandre vel osv
- Få et bedre samspill mellom Næringsliv og kommune.
- De ønsker en SNP med en strategidel og en handlingsplandel: den siste skal oppdateres: *Hvert år, hver høst for å sikre konkret handling.*
- *Ønsker at man setter klare/konkrete mål.*
- Kommune bør arbeide med/sikre bedre pendelmuligheter (Godtar ikke HB tilbud)
- Kommune bør kartlegge tjenestetilbudet/hull i det og gjøre noe med det
- Kommunen/næringen bør kartlegge hva Folldals ungdom studerer og hvor de er hen i sin utdanning: for å få de til Folldal.
- Kommune/næringslivet må utvikle et aktivt samarbeide med den videregående Skolen på Tynset: lærlinger, kartlegging osv.
- Vi bør utvikle/klarlegge småflytilbud: brukes i betydelig grad- er rimeligere enn budbil/transport, møter osv.
- Sterkere kartlegging av hytteeiere som ressurs.
- Innflytterhåndbok; privat og bedrift evt innflytterambassadør.
- Få bedrifter og grupper av bedrifter til å arbeide sammen.

Handelsnæringen

- Etablere samarbeidsprosjekter og arrangementer.
- En må sørge for at man kartlegger hverandres kompetanse.
- Snakke hverandre frem.
- Ta tak i utmark- og utmarksressursene.
- Ta tak i de egenskapene vi er stolte av.
- Sørge for at unge kan gi arbeidserfaring i bedriftene.
- Møte næringsforening/avklaring til neste møte.
- Ta et møte med alle tre grupperinger dvs håndverk/industri, handel og reiseliv etter påske: felles plattform.
- Ta opp hva vi kan bety for hverandre.
- Øke kommunens møter i bedriften.

Reiselivsnæringen

- Få tak i penger til økt markedsføring.
- Ta tak i prosjektet Norges Tak på nytt og se om deler av dette fortsatt kan la seg gjennomføre.
- Etablere et fasadeprosjekt for alle næringsbygg i Folldal.
- Veiene TV og RV 29 må det gjøres noe med.
- Vogntog: skilting for å unngå problemer i trafikk.
- Bredbånd/internettkvaliteten må bedres betraktelig.
- Finansiere og drifte hjemmeside for Folldal over tid. Folldal er et reisemål.

- Ta turistnæringen på alvor: det er et stort potensiale.
- Forenkle opplegg og rutiner for bedriftene.

Viktige momenter før forslag til strategier utarbeides

Basert på de fremlagte tall var det enkelt å få i gang gode diskusjoner. Det kom mange nyttige innspill, men det er særlig 3 innspill h, som bør ha konsekvenser for gjennomføringen og oppfølgingen av den strategiske næringsplanen i tiden fremover

- Næringslivet ønsker en SNP med en strategidel og en handlingsplandel: den siste skal oppdateres hvert år. Man ønsker at Kommunen og næringslivet kommer sammen hver høst for å diskutere neste års arbeidet og tiltak. Dette for å sikre handlingsnivået og sikring av planens oppfølging.
- Man ønsker at Folldal Kommune bør innta en svært aktiv rolle for å sikre at man får sin andel av sysselsettingskaken når Nasjonalarkivet skal komme til Tynset. Arbeidet med dette bør starte nå.
- Næringslivet ønsker seg både utviklingsprogrammer og opplegg for bedre samhandling for å kunne ta tak i Folldals situasjon.

Det gledelige ved alle disse punktene er at man ønsker å tak i situasjon i kommunen for å bedre arbeidet med næringsutvikling som et verktøy for å stanse nedgangen i folketall. Og dette på en mere aktiv måte enn hva man har gjort frem til i dag.

Det er med grunnlag i tallmaterialet og innspillene at det er laget forslag til svært konkrete strategier og tiltak som hjørnesten for den strategiske næringsplanen.

Utvikling av nye strategier og tiltak

For å kunne komme frem til konkrete, praktiske strategier var det viktig å oppsummere status i Folldal Kommune gjennom en såkalt SWOT- analyse hvor stedets styrker, svakheter, muligheter og trusler listes opp, med som grunnlag tallmaterialet og bedriftenes innspill

Det starter på neste side med en todeling pr område:

- 1. Karakteristikken av og i næringslivet**
- 2. Karakteristikkene som rammebetingelser for næringslivet.**

NB: ved de ulike karakteristikkene kan det selvfølgelig være mindre nyanser av bildet, men det totale bildet er slik som oppsummert her:

Styrker

For næringslivet

- Svært stabil og god arbeidskraft
- I en kommune med laveste sats arbeidsgiveravgift
- Rimelige tomter
- Allsidige håndverksbedrifter
- Større handelstilbud enn hva man kunne vente på et mindre sted
- Tilgjengelige/Ledige kontor- og industrilokaler
- Håndverks- og byggebedrifter er rimelige sammenlignet med markedsområdet rundt

Som rammebetingelser for næringslivet

- Mange gårder i drift som opprettholder og til dels øker produksjonen
- Godt oppvekst- og skolemiljø
- Full barnehagedekning
- Fantastisk natur og dyreliv og nærhet til nasjonalparker
- Svært gode muligheter for et helårs friluftstilbud
- Gode fritids/idrettsanlegg
- God dugnadsånd
- Allsidig og aktivt organisasjonsliv
- Allsidig kulturliv
- Større handelssentra litt lengre unna (7-8 mil)
- Rask kommunal byggesaksbehandling
- Postkontor, bank og forsikring
- Rimelige boliger og husleie
- Gode muligheter for fritidsboliger
- Gode kommunale tilbud
- Kort vei til større markeder for håndverk/småindustri.
- Akseptabel reisevei for (potensielle) hyttekjøpere

Svakheter

Næringslivet

- Begrenset arbeidsmarked
- Mangel på kvalifisert arbeidskraft innen håndverk/småindustri
- Mangel på uformell og formalisert samhandling og derfor større passivitet enn ønsket.
- Næringslivets viktigste samhandlingsfaktor er sovende.
- Dårlig førsteinntrykk av stedet på grunn av «slitne» bygg, fasader, mangel på pleie av sentrumsområder.
- Mangel på markedskompetanse for å sikre forutsigbarhet i omsetning og derfor for stor sårbarhet
- For svak vekstorientering blant enkeltbedriftene og pr næring som faktor for å sikre vekst i næringsliv og kommunen.
- Tegn på at for få arbeidstakere som er villige til å delta i bedriftenes arbeidsoppdrag utenom Folldal.
- Kommunene og næringslivet har forsømt utviklingspotensialet i hyttemarkedet.
- Har ikke greid å skape kontakt/engasjere skoleungdom med tanke på det å arbeide og bo i Folldal

Som rammebetingelser for næringslivet

- Kommunens økonomi/fondsbruk tapper stedet for operative midler til næringsformål.
- Folldal Kommune for passiv på kartlegging av lokale studenters og skole-elevenes utdanning og plassering og for svak kontaktflate med dem.
- Svært variabel bredbånd/internettkvalitet.
- Mangel på informasjon om det lokale næringsliv til kundene/omverden.
- Mangel informasjon om kulturlivet.
- Mangel på informasjon om kommunens tilbud.
- Mangel på informasjon om friluft/idrettstilbud på ett brett.

- Mangel på webplattform for Folldal som reiselivssted (riktignok under utvikling)
- Offentlige kommunikasjoner har blitt svakere og dermed dårligere pendelmuligheter for skole-elever/arbeidstagere/familier til lokale arbeidstagere.
- Det er dyrt å være et lite miljø og derfor mye ugjort.
- Langt til de største norske og utenlandske reiselivsmarkeder.

Muligheter

For næringslivet

- Stort markeds- og utviklingspotensial for vekst utenfor Folldal på grunn av konkurransedyktige priser.
- Stort utviklingspotensial for Folldal som hyttekommune i hyttemarkedet/utvikling av hytteområder med stor effekt for håndverks- og handelsnæringen.
- Betydelig vekstpotensial innen (naturbasert) reiseliv for Folldal og Nasjonal Turistveg Rondane/Rondanevegen og nasjonalparkene.
- Utviklingspotensial innen landsbruksbasert reiseliv.
- Betydelig utvikling i utvikling av vinterturisme, særlig i tilknytning til weekends.

Som rammebetingelser for næringslivet

- Folldal Gruver/Gruvemuseet og Nasjonalparksenteret.
- Utvikling av småflyplassen som grunnlag for reiser til/fra Folldal og også reiseliv i mindre skala.
- Klargjøring av attraktive boligtomter.
- Stort potensial i utviklingskraft ved formalisert og forpliktende samspill mellom Folldal Kommune og næringslivet.
- Stort utviklingspotensial i arrangementer med betydelig ringvirkninger næringslivet.
- Tiltrekning av ulike typer produksjons- og utviklingsbedrifter hvor stabil og god arbeidskraft og lave lønninger er viktig.
- Stort utviklingspotensial for å tiltrekke seg utviklingsmidler fra regionale og nasjonale finansskilder.

Trusler

For næringslivet

- Manglende rekruttering/tiltrekking av kvalifisert arbeidskraft innen ulike næringer.
- Mangel på/uklare tanker om (vilje til) utvikling og vekst.
- Mangel på tro, mål og planer for utvikling og vekst pr bedrift og for nesten alle næringer.
- Mangel på utvikling ved mangel på samhandling innen næringslivet og mellom næringsliv og Folldal Kommune.
- Mangel på utvikling gjennom mangel på mål og årlige handlingsplaner for å sikre at man sikrer ønsket utvikling og vekst.
- Passivitet i bedrifter og næringer.

Som rammebetingelser for næringslivet

- For svak tilrettelegging for utvikling for næringslivet på grunn av begrenset utnyttelse av kraftfondet og næringsfondet.
- Begrenset utnyttelse av naturressurser på grunn av vernebestemmelser.

- Mangel på utvikling gjennom mangel på mål og årlige handlingsplaner for å sikre at man når nye utviklingsmål. (se over)
- Mangel på kommunal innsats for å sikre kommunens andel av arbeidsplasser ved utvikling/etablering av større bedrifter og etater i regionen.
- Mangel på definert og avtalt strategi hos Folldal Kommune og næringslivet på hvilke typer bedrifter man ønsker å tiltrekke seg (dvs være klar på hvor man har de beste forutsetninger)

Oppsummert bilde av SWOT- analysen

1. Folldal er svak på kollektiv innsats på grunn av svak kollektiv tankegang og prestasjonskultur. Men man utløser stor dugnadsånd til enkelt-prestasjoner/arrangement dvs god på stor innsats, men det skjer i rykk og napp.
2. Folldal har betydelige utviklingsmuligheter når man arbeider mot vekst-enkeltvis og i flokk.
3. Kommunen bør endre rollen fra passiv tilrettelegger til aktiv pådriver for å forvandle nedgang til vekst i tankegang, kollektiv handling og vekst.
4. Folldal's trusler er kun reelle ved passivitet – Dvs når man ikke gjør noe.

Hovedmål for kommunens arbeid i planperioden

1. Bøte på svakhetene i både kommunen som organisasjon og næringslivet.
2. Ta tak i mulighetene som kommunen og næringslivet har.
3. Utnytte og spisse kommunens og næringslivets styrker.
4. Svekke eller eliminere truslene for næringslivet og Folldal.

Ved å gjøre dette skal Folldal

- a. Stanse befolkningsnedgangen i løpet av planperioden.
- b. Legge grunnlag for ny vekst i næringslivet.
- c. Ved utgangen av planperioden bli best på hva man har vært svakest på hittil: Samspill innen næringslivet og mellom kommune og næringslivet.
- d. Utvikle et mere robust og betydelig mere markedsorientert næringsliv.

Oppbyggingen av planen – det strategiske grunnlaget

Den er naturlig nok i tråd med hva næringslivet har ønsket seg:

Den består av to deler

1. En strategidel for hele planperioden
2. Årlige handlingsplaner

De andre sentrale innspill blir det også tatt hensyn til i denne planen. Disse innspill var:

- En langt mere aktiv kommune.
- Ønsket om konkrete strategier og tiltak.

- Sikring av samhandling mellom næringer og bedrifter
- Ønsket om kompetanseheving og da særlig handlingskompetanse der hvor man sliter: på markedssiden, utvikling av forutsigbarhet i omsetning.

Og for sikkerhets skyld gjentas her også karakteristikkene fra analysen om stryker, svakheter, muligheter og trusler

- Folldal er svak på kollektiv innsats på grunn av svak kollektiv tankegang og prestasjonskultur. Men man utløser stor dugnadsånd ved enkeltprestasjoner /arrangement dvs god på stor innsats når det trengs, men det skjer i rykk og napp.
- Folldal har betydelige utviklingsmuligheter når man arbeider mot vekst- enkeltvis og i flokk.
- Kommunen bør endre rollen fra passiv tilrettelegger til aktiv pådriver for å forvandle nedgang til vekst i tankegang, kollektiv handling og vekst.
- Folldal's trusler er kun reelle ved passivitet - når man ikke gjør noe.

Med dette som grunnlag er det utformet forslag til strategier og tiltak, som samlet sett representerer en betydelig omstilling hos både næringslivet dvs bedriftene, Folldal Kommune og lokale lag og foreninger som næringsrelaterte aktører.

Tallgrunnlaget viser at arbeidet hittil ikke har hatt de ønskede resultater. Derfor bør kraften i medisinen for omstilling også bli betydelig sterkere. Omstillingen bør også omfatte fjerning av uheldige strukturer eller hemsko for utvikling over tid.

Folldal Kommunens strategi for å øke tallet på arbeidsplasser og folketall

1. Sikre at Folldal Kommune i løpet av de første 2 år av planperioden får større finansielle utviklingsmuskler ved en annen utnyttelse av kraftfondet.
2. Prioritering av næringsutviklingsinnsats rettet mot lokale bedrifter og tiltrekning av små- og mellomstore bedrifter, fremfor deltagelse og store investeringer i store, kapitalintensive eller teknologiske bedriftsenheter.
3. Aktivt bidra til utvikling av kompetansegivende tiltak blant stedets bedrifter gjennom aktiv arbeide mot eksterne finansskilder.
4. Næringsutviklingsfunksjonen skilles ut som en egen enhet for utvikling og vekst. Dette for å sikre
 - a. Større fokus og innflytelse på kommunens arbeide med næringsutvikling og vekst.
 - b. En mer aktiv kommunal innsats på området tilrettelegging, informasjon og service til lokalt næringsliv, etablerere, potensielle tilflyttende bedrifter og personer.
 - c. Større fokus på innhenting av midler til utvikling og vekst.
5. Folldal Kommune skal være best i Innlandet på utvikling og finansiering av næringsutviklings- og kompetanseprosjekter.

Tiltak for å utvikle bedre samhandling, bedre kollektiv prestasjonskultur og felles ansvar for utvikling og vekst innen nærings- og samfunnsutvikling

1. Utvikling av en «Vekstarena Folldal» som permanent samarbeids- og utviklingsforum hvor Folldal Kommune (både politikerne og administrasjonen), og næringslivets arbeidsgivere og arbeidstagerne møtes 2 ganger pr år for å drøfte pågående og nye tiltak for å sikre vekst i Folldal.
2. Folldal Kommune, næringslivet og frivillige organisasjoner innen kultur og idrett skal gå sammen om et permanent program for
 - a. Å utvikle større idretts- og kulturarrangementer for å øke vekst og inntektsgrunnlag for alle parter.
 - b. Utvikle en bedre samarbeids- og prestasjonskultur (Det er ingen forskjell mellom Olympiatoppen og kommune, nærings- og kulturliv.)
 - c. Sterk prioritering av målrettede kurs og veiledning i markedsføring og markedsutvikling for enkeltbedrifter, grupper av bedrifter og ulike næringer – med fokus utvikling av handlingskompetanse.
3. Utvikling av nettverk og nettverksprogrammer med fokus på «eksportmarkedsføring» av næringslivets tjenester utenom Folldal.

Tiltak for å bedre kommunens infrastruktur for næringslivet, lokalbefolkning, rekruttering og tilflytting

1. Utvikle og vedlikeholde oversikt over tomter, boliger/leiligheter og næringsarealer og tomter. Oversikten skal være en del av Folldal's nærings- portal og innflyttingsportal.
2. Innholdet i oversikten skal danne grunnlag for de årlige handlingsplaner for næringsutvikling.
3. Bidra til utvikling av full dekning av bredbånd/fiber og telefoni.
4. Utrede og utvikle optimale pendlertilbud til skoleelever og arbeidstagere som bor i Folldal.

Tiltak for å fjerne Folldal's største svakhet - mangel på «aktiv og attraktiv» informasjon om kommunens og næringslivets tilbud

1. Etablering av en webside for næringslivet.
2. Utvikling av en hytteportal for tilbydere av hytter/tomter, tjenester til hytte- eiere – i tilknytning til næringslivets hjemmeside og Folldal's nye reiselivsportal.
3. Omlegging av kommunens webside til en mere publikumsvennlig portal.
4. Videreutvikling av Folldal's nye reiselivsportal på nett, som skal inkludere opplevelses-, kultur- og idrettstilbud.

Tiltak for rekruttering og tiltrekking av arbeidskraft og bedrifter

1. Utvikling av en internettbasert rekrutterings- og tilflytterportal i samarbeid med Fjellregionen eller på egen hånd. Portalen skal ha tilknytning til formidlings- og arbeidsmarkedsmiljøer i Tyskland, Nederland og Baltikum.
2. Utvikling av en produktkatalog (print og internett) rettet mot produksjons- intensive bedrifter i nærmere kartlagte bransjer.
3. Aktiv bruk av næringslivets webside hvor følgende legges ut
 - a. Ledige stillinger
 - b. Sommerjobber
 - c. Lærlingplasser
 - d.
4. Alle skoleelever (videregående + fagskoler) og studenter bes frivillig å registrere seg, legge ut informasjon om hva de studerer, sine interessere for jobb og evt videreutdanning
 - Halvårlig oppdatering om næringslivet og kommunen med fokus på arbeidsplasser til disse

Tiltak for å sette Folldal og Rondanevegen på reiselivskartet

1. Utvikling av en enkel reiselivsplan for Folldal med deltagelse av og forankring i reiselivs- og handelsbedrifter på stedet. Planen skal ha fokus på stedets tre sesonger: sommer, høst og vinter.
2. Utvikling av et program for utvikling av hytteområder for grunneiere i samarbeid med Folldal Kommune.
3. Videreutvikling av hjemmesiden for reiselivs- og handelsstedet Folldal.
4. Økt innsats på utviklingsarbeid for overnattings- og aktivitetsbedrifter, samt besøksattraksjoner og arrangementer i regi av Rondanevegen.
5. Folldal kommune skal sammen med næringslivet dokumentere behovet for kommunens status som reiselivskommune og søke om det, slik at handelsnæringen kan ha åpent når kundene er der.
6. Plan for utvikling av bestillings- og ruteopplegg for reiser med småfly til og fra Folldal.

Roller

Når det foreligger et sett med konkrete strategier og tiltak, som skal sikre betydelig omstilling i måter å samarbeide på, så er avtalte og avklarte roller et sentralt virkemiddel. I tidligere plangrunnlag har en beskrivelse og endring av samhandling nesten vært fraværende.

Tallgrunnlaget og innspillene fra næringslivet viser at nettopp samhandling og avtalte roller er sentrale faktorer for å kunne sikre den betydelige omstillingsarbeidet som næringslivet og Folldal Kommune står ovenfor.

Derfor beskrives også rollene for å sikre at alle interessenter vil kunne bidra med sin avtalte innsats.

Folldal Kommune

Politikerne

- Skal få betydelig større innsikt i næringsutviklingsarbeidet gjennom kvartalsvise rapporteringer til formannskapet og halvårslige orienteringer til kommunestyret.
- Skal aktivt delta i Vekstarena Folldal for å kunne møte Folldals bedrifter og deres arbeidstagere.
- Skal overvåke kommunens strategiske prioriteringer rettet mot utvikling og vekst.

Administrasjonen

Ledergruppen

- Skal i større grad enn før initiere forslag til tiltaks- og kompetanseprogrammer som kan bidra til vekst ved hjelp av ekstern finansiering.

Servicetorget

- Skal utvikles til kommunens hovedleverandør av service- og informasjons-tjenester til næringslivet, lokalbefolkning og potensielle tilflyttere (bedrifter og personer).

Næringsenheten

- Skal initiere, utvikle og overvåke gjennomføring av kommunens strategiske næringsplan og tiltak.
- Skal rapportere på resultater av arbeide med næringsutvikling til
 - a. Politikere
 - b. Næringslivet
 - c. Regionrådet/Fjellregionen
 - d. Hedmark Fylkeskommune
 - e. Innovasjon Norge og andre finansskilder
 - f. Presse
- Opptre som utvikler og rådgiver for lokale bedrifter, etablerere og potensielle innflyttere og bedrifter.
- Være ansvarlig koordinator for aktiviteten i Vekstarena Folldal.
- Skal hvert år i april initiere igangsetting av arbeidet med handlingsplanen for næringsutvikling for påfølgende år.

Folldal Vekst AS

- Skal fylle rollen som kommunens utviklings- og rådgivningselskap med et styre basert på sammensatt erfaring og utviklingskompetanse.
- Selskapet skal opptre som finansiell støttespiller for nye bedrifter for å kunne stimulere til vekst. Det skal skje gjennom aksjekjøp og tilskudd til viktige prosjekter.

Folldal Næringspark AS

- Skal fylle rollen som kommunens verktøy for å kunne huse bedrifter og/eller utvikle næringsområder/bygg.
- Ved dette arbeidet skal en også kunne ha en næringshagefunksjon for bedrifter ved å kunne tilby en lavere husleie i en begrenset tidsperiode.

Bedriftene i Folldal

- Skal gjennom sin vekst ha rollen som kommunens viktigste grunnlag for vekst i arbeidsplasser og folketall.
- Skal delta i Vekstarena Folldal.
- Skal delta i utviklings- og kompetanseprogrammer for å kunne bidra med økt vekst av bedriften(e) og Folldal.

Folldal Næringsforening

- Skal opptre som næringslivets talerør og koordinator for aktiviteter i ulike grupper av næringslivet.
- Skal delta i Vekstarena Folldal.
- Skal internt og eksternt formidle næringslivets oppgave som vekstfaktor for Folldal.

Lag og foreninger innen idrett og kultur

- Skal delta i utvikling av kommunens program for utvikling av arrangementer.
- Skal i kraft av et økt antall arrangementer tilføre seg selv mere midler, primært tilført fra næringslivet i kraft av et felles ønske om utvikling og vekst.

Skolen

- Skal opptre i rollen som arena for inspirasjon og skaperglede gjennom utvikling av nærings- og utviklingsrelaterte prosjekter på bestemte alderstrinn.

Konsekvenser av omleggingen – de første arbeidsscenariene

Planen er såpass spesiell i sin virkemiddelbruk at det kan være nyttig å se hvordan man endrer arbeidsmåter og metoder etter at planen er vedtatt.

Derfor følger her en oversikt over innholdet i endringsarbeidet.

- Høsten 2015 og vår 2016 skal Folldal Kommune og næringslivet diskutere hvordan resp 25 og 35 % av årets tilførsel til kraftfondet i påfølgende år. Deretter bør man diskutere definert bruk av 50% av årets tilførsel fra kraftfondet.
- Ved sistnevnte diskusjon skal utvikling av informasjon og næringslivets synlighet for kunder og andre interessenter ha høyeste prioritet. (utvikling av webportaler).
- Fra november 2015 møter Folldal Kommune (både politikerne og enhetslederne) næringslivets dvs både arbeidsgivere og representanter for arbeidstagerne i Vekstarena Folldal for å diskutere problemstillinger og løsning på utfordringer for de neste årene 2 ganger pr år.
- Administrasjonen i Folldal Kommune skal halvårlig rapportere på initiering av nye utviklingsprosjekter.
- Fra oktober 2015 starter kompetanseprogrammet for markedsutvikling for småbedrifter som skal vare frem til våren 2016. Deretter utvikles årlige delprogrammer etter næringslivets ønsker og innspill fra Vekstarena Folldal.

- I oktober 2015 avholder utviklingsenheten startmøter med næringslivet og lag/foreninger, samt administrasjon Folldal Kommune hver for seg, før det lages et forslag for utvikling av arrangementer i januar 2016. Etter igangsetting møtes partene halvårlig for å sikre at innholdet i programmet settes ut i livet.
- Servicetorget i Folldal Kommune og utviklingsenheten tar i oktober 2015 initiativ til utarbeidelse av faktagrunnlaget om næringsliv og grunnlaget for service til personer og bedrifter som kan tenke seg å flytte til Folldal.
- Utviklingsenheten igangsetter kartlegging av bransjer og bedriftstyper fra definerte geografiske områder, som skal være målgrupper ved arbeidet for å tiltrekke seg bedrifter. Styret i Folldal Vekst As opptrer som faglig veggspiller for kommunens næringssjef.
- Høsten 2015 klargjør utviklingsenheten grunnlaget for arbeidet med en reiselivsplan, som skal utarbeides av og for reiselivs- og handelsnæringen i Folldal i samarbeid med utviklingsenheten. Startmøtet for reiselivsplanen skal være i januar 2016 og arbeidet skal være avsluttet senest september 2016.
- Utviklingsenheten tar høsten 2015 initiativ for sammen med ledelse for barne- og ungdomsskolen å utvikle forslag til programmer for skoleelever, samt kartlegge og søke finansiering av programmene. Minst ett program bør starte skoleåret som starter høsten 2016.
- Utviklingsenheten rapporterer i november 2015 om næringsarbeidet til både formannskap og kommunestyret. Deretter følger kvartalsvise rapporteringer til formannskapet og en ny halvårlig rapportering til kommunestyret i mai 2016.
- Utviklingsenheten utarbeider i september 2015 grunnlaget for søknaden til Fylkesmannen, slik at kommunestyret kan vedta å søke om reiselivsstatus for Folldal kommune.

Måling av innsats og resultater

Folldal Kommune har på lik linje med andre kommuner vært gjenstand for måling på området næringsutvikling i NHO's såkalte Nærings- eller Kommune NM (tittelen er endret fra og med 2014). Opprinnelig var det meningen å gjengi innholdet av utviklingen av Folldals plassering ved nevnte rankingen, men etter at man oppdaget at man har endret tallet på og også innholdet ved de ulike faktorer, så var det viktigere å lage en mal for måling av både innsats og resultater for alle som skal bidra med resultater av innsats ved utvikling av næringslivet og dets rammevilkår i Folldal Kommune.

Måling av resultater er viktig, men resultatene må også kunne settes opp mot hvilken innsats som ytes for å kunne oppnå resultatene.

Definisjon og måling av innsats- og resultatområder

I nevnte næringsNM har en brukt en rekke indikatorer, som i realitet er konsekvenser av arbeidet som skjer i kommunen over tid.

Folldal kommune

2580 Folldal

Fra og med 2016 bør Folldal Kommune starte rapportering av arbeidet med næringsutvikling og tilrettelegging ved å måle følgende innsatsområder;

Innsatsfaktor	Mest sentrale måleparametre
Kompetanse og kompetansetiltak	<ul style="list-style-type: none">• Tallet på utviklings- og kompetanseprosjekter• Størrelse på beløp til de nevnte prosjekter.• Tilførsel av handlingskompetanse til bedrifter på området markeds- og bedriftsutvikling, samt økonomistyring.• Resultater av tiltakene gjennom fast sluttrapportering pr tiltak(sprogram)
Kommunens innsats som tilrettelegger og utvikler	<ul style="list-style-type: none">• Bruk av midler på området næringsutvikling og tilrettelegging.• Bruk av midler til næringsenheten.• Bruk av tid til servicetiltak til næringslivet og (potensielle) innflyttere og bedrifter.• Ekstern finansiering av midler til næringsutvikling til bedrifter og bransjer. (Målt i beløp og tiltak/prosjekter).• Tallet på nyetableringer• Tallet på tiltak og resultat av tiltakene i regi av Folldal Vekst AS.• Resultatene av driften av Folldal Næringspark AS.
Næringslivets utviklingsevne	<ul style="list-style-type: none">• Tallet på utvikling av lønnsomme bedrifter• Tallet på skaping av nye arbeidsplasser• Tallet på sysselsatte i privat sektor• Vekst i omsetning utover vanlig prisøkning (konsumprisindeks)• Vekst i gjennomsnittlig bruttoinntekt pr innbygger.• Tallet på utvikling av koordinerte bransje- og næringsaktiviteter.
Kommuneøkonomi	<ul style="list-style-type: none">• Utvikling i driftsutgifter pr innbygger til administrasjon/drift og til næringsutvikling.• Utvikling av kommunens inntekter i forhold til utgifter.• Utvikling av kommunens gjeld• Kommunens innkjøp av private tjenester i prosent av driftsutgifter.

Alle de nevnte innsatsområder er relativt lett å måle og innsatsen kan måles på relativt kort sikt dvs innenfor tidsrammen av planperioden for den strategiske næringsplanen.

Ved de nevnte næringsNM har en også trukket inn utvikling i arbeidsmarkedet generelt, utviklingen av demografien, samt faktoren lokal attraktivitet. Disse er alle sammen resultatområder som gir over lengre gjengir tegn på utvikling *som et resultat av de primære innsats- og resultatfaktorer som er definert ovenfor. Derfor er de utelatt blant de prioriterte måleområder.*

Ansvarliggjøring av resultatene

Tiltakene som er skissert i denne planen kan direkte henføres til hvem som har ansvar for å utføre dem dvs alt fra politikerne, kommunens administrasjon generelt, næringsenheten spesielt, næringslivet i Folldal og lag og foreninger. I tillegg kan man også måle konsekvensene av arbeidet pr rolle dvs både konsekvensene av politikernes vedtak og resultatene av arbeidet i kommunens administrasjon generelt og resultatene av arbeidet i utviklingsenheten spesielt.

Tidspunkt for måling - rapportering

De fleste tall for foregående år blir registrert i løpet av første halvår. Dette innebærer at kommunens rapport på området næringsutvikling må legges til september hvert år for å unngå at man i forbindelse rapportering publiserer tall som er minst halvannet år gamle.